

KULTURSKOLERÅDET

KULTURSKOLAN OCH REGIONALA KULTURPLANER

Ett växande regionalt ansvar i ett oförändrat regelverk

Kulturskolerådet är en ideell, partipolitiskt och fackligt obunden förening där kommuner samverkar för en tillgänglig och högkvalitativ kulturskoleverksamhet.

Vår vision är att alla barn och unga har likvärdiga möjligheter att utvecklas genom kulturutövande i verksamhet av hög kvalitet och tillgänglighet.

Kulturskolerådet bildades 1996 (då under namnet Sveriges musik- och kulturskoleråd, SMOK) och har idag omkring 90 procent av landets kommuner som medlemmar.

Organisationen verkar genom opinionsbildning, ledarstöd, omvärldsbevakning, kurser och konferenser samt olika utvecklingsprojekt för att stärka förutsättningarna för landets kulturskolor. Kulturskolerådet arrangerar bland annat återkommande Kulturskoledagarna.

Läs mer på www.kulturskoleradet.se

Foto: Nadja Sjöström, Unsplash

© Kulturskolerådet 2026

.....
Kulturskolerådet | Inedalsgatan 15 | 112 32 Stockholm
E-post: generalsekreterare@kulturskoleradet.se | www.kulturskoleradet.se

INNEHÅLL

FÖRORD	4
INLEDNING	6
PLANER I RÖRELSE	9
KULTURSKOLANS ROLL I DE REGIONALA KULTURPLANERNA	11
Analys av kulturplanerna.....	11
Perspektiv från politiken	12
SLUTSATSER OCH FÖRSLAG	15

FÖRORD

Kulturskolan är en av de mest omfattande offentliga satsningarna på barns och ungas kulturutövande i Sverige. I nära hundra år har verksamheten gett generationer möjlighet att utveckla konstnärliga färdigheter och delta i eget skapande. I dag är kulturskolan en central del av den lokala kulturella infrastrukturen och en viktig förutsättning för att uppfylla de nationella kulturpolitiska målen.

Samtidigt är kulturskolan en kommunal verksamhet. Förutsättningarna varierar mellan kommuner, och särskilt mindre kommuner har svårt att upprätthålla ett brett och fördjupat utbud över tid.

Inom kultursamverkansmodellen har regionerna sedan 2011 ansvar för att prioritera och samordna regional kulturverksamhet. Under det senaste decenniet har kulturskolan fått en allt tydligare och mer strategisk roll i de regionala kulturplanerna. Fler regioner beskriver behov av samverkan och samordnande strukturer för att stärka barns och ungas möjligheter till kulturutövande.

Samtidigt omfattar Förordning (2010:2012) om fördelning av vissa

statsbidrag till regional kulturverksamhet inte kulturskoleverksamhet. Utvecklingen i regionerna har förändrat kulturskolans roll. Regelverket har inte förändrats i samma takt. Det skapar en obalans mellan ansvar, ambition och mandat.

Mot denna bakgrund har Kulturskolerådet analyserat de regionala kulturplanerna och genomfört en enkät till ansvariga nämndsordförande. Rapporten visar att kulturskolan redan är en integrerad del av det regionala kulturlivet och att det finns ett brett politiskt stöd för att stärka regionernas handlingsutrymme.

Kulturskolerådet föreslår därför att förordningen ses över i syfte att stärka regionernas möjligheter att stödja kulturskolorna, främja ungas kulturutövande inom alla konstområden och utveckla den regionala infrastrukturen för kulturskoleverksamhet. Ett mer tydligt regelverk kan bidra till ökad likvärdighet och bättre förutsättningar för barn och unga i hela landet.

Torgny Sandgren
generalsekreterare, Kulturskolerådet

INLEDNING

Kultursamverkansmodellen infördes 2011. Den innebär att staten fördelar medel till regional kulturverksamhet utifrån regionala kulturplaner. Regionerna tar fram planerna i dialog med kommuner och kulturliv. Planerna utgår från de nationella kulturpolitiska målen och anger prioriteringar och utvecklingsområden. Modellen omfattar 20 av landets 21 regioner. Region Stockholm står utanför och har en annan lösning.

De nationella kulturpolitiska målen betonar att alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet och att barns och ungas rätt till kultur särskilt ska uppmärksammas. I de regionala kulturplanerna konkretiseras hur dessa mål ska omsättas i praktiken. Kulturplanerna är därmed centrala styrdokument för hur statliga och regionala medel används och för hur den kulturella infrastrukturen utvecklas i hela landet.

Kulturskolan är inte en regional verksamhet utan en kommunal. Samtidigt är den en av de viktigaste arenorna för barns och ungas eget kulturutövande. Den fungerar som rekryteringsbas för fortsatt konstnärlig utbildning, som mötesplats för ungas skapande och som en lokal nod i det kulturella ekosystemet. Frågan om hur kulturskolan relaterar till den regionala kulturpolitiken har därför blivit allt mer relevant.

I tidigare genomgångar av regionala kulturplaner har Kulturskolerådet kunnat konstatera att kulturskolan successivt fått en mer framträdande roll. Från att ha

nämnts sporadiskt har den i allt fler planer beskrivits som en del av den kulturella infrastrukturen och som en aktör i regional samverkan. Denna utveckling aktualiserar frågan om hur regionernas ansvar och möjligheter ser ut i dag.

Syftet med denna rapport är att analysera hur kulturskolans roll formuleras i aktuella regionala kulturplaner samt att belysa hur ansvariga politiker i regionerna ser på kulturskolans betydelse och behovet av regional samverkan. Rapporten bygger på en genomgång av gällande kulturplaner samt en enkät till ordförande i ansvariga nämnder i de regioner som ingår i kultursamverkansmodellen.

Genom att kombinera dokumentanalys och politiska perspektiv ges en samlad bild av hur kulturskolan positioneras i det regionala kulturlivet och vilka förutsättningar som krävs för att stärka barns och ungas möjligheter till kulturutövande i hela landet.

Under det senaste decenniet har även nya former för regional samverkan vuxit fram på initiativ av kulturskolorna själva. För omkring tio år sedan etablerade kommunerna i Västmanland en så kallad Regional kulturskola. En samordnartjänst inrättades med Västerås kommun som arbetsgivare, men med uppdrag från länets kommuner. Initiativet kan ses som ett svar på en upplevd svag regional struktur för kulturskolefrågor. Genom att organisera sig gemensamt skapade kommunerna en plattform för samordning, kompetensut-

Om behov av struktur:

”Det behövs tydligare och mer långsiktiga strukturer för samverkan mellan region och kommun.”

Ordförande, regional kulturnämnd

veckling och gemensamma projekt.

Sedan dess har modellen utvecklats och spridits. I dag finns ett femtontal regionala kulturskolesamordnare i landet. I flera fall sker arbetet i nära samarbete med regionen, som administrativ plattform och i vissa fall även som arbetsgivare. Funktionen är både strategisk och operativ. Den omfattar samordning av kompetensutvecklingsinsatser, läger och gemensamma projekt, men också arbete

med att identifiera och utveckla strategisk samverkan med regionala kulturaktörer och institutioner.

Denna utveckling illustrerar hur behovet av regional samordning vuxit fram i praktiken, oberoende av formella regleringar, och hur kulturskolorna i samverkan med regionerna successivt byggt upp en regional infrastruktur för barns och ungas kulturutövande.

Om ungas rätt till kultur:
“Barn och unga måste ha möjlighet till eget skapande oavsett var i regionen de bor.”

Ordförande, regional kulturnämnd

PLANER I RÖRELSE

I dag är kulturskolan en tydlig och återkommande del av de regionala kulturplanerna. I samtliga analyserade planer beskrivs verksamheten som en del av den kulturella infrastrukturen och som en aktör med betydelse för att nå de nationella kulturpolitiska målen. I flera regioner formuleras ambitioner om regional samordning, gemensamma utvecklingsinsatser och strukturer som ska stärka barns och ungas möjligheter till kulturutövande.

Kulturskolan kopplas i dag till frågor om likvärdighet, kompetensförsörjning och breddat deltagande. I vissa planer beskrivs den som en del av en utbildningskedja och som en grund för konstnärlig återväxt. I andra framhålls behovet av regionala funktioner för samordning, kompetensutveckling och projekt som sträcker sig över kommungränser. Sammantaget framträder en bild av kulturskolan som en strategisk del av det regionala kulturlivet. Denna position är dock resultatet av en utveckling över tid.

I de första kulturplanerna efter kultursamverkansmodellens införande var kulturskolan ofta endast kortfattat omnämnd. Den beskrevs i regel som en kommunal verksamhet, utan tydlig koppling till regionala prioriteringar eller strukturer. Successivt har skrivningarna blivit mer omfattande och mer strategiska. Kulturskolan har gått från att vara en del av bakgrundsbeskrivningen till att i flera regioner bli en del av utvecklingsuppdraget.

Parallellt med förändringen i kulturplanerna har nya former för regional organi-

sering vuxit fram. Regionala kulturskolesamordnare har etablerats i ett växande antal län. Funktionen är både strategisk och operativ och omfattar samordning av kompetensutveckling, gemensamma projekt, fördjupningsinsatser och samverkan med regionala kulturaktörer. I flera fall sker arbetet i nära samarbete med regionen som administrativ plattform och i vissa fall som arbetsgivare. Denna utveckling visar att behovet av regional samordning har vuxit fram i praktiken, oberoende av formella förändringar i styrningen.

Samtidigt har kultursamverkansmodellen som helhet varit föremål för flera översyner och statliga utredningar sedan införandet 2011. Återkommande har frågor om ansvarsfördelning, regionalt handlingsutrymme, kommunernas roll och den administrativa belastningen lyfts. I olika sammanhang har behovet av ökad flexibilitet, minskad detaljstyrning och bättre möjligheter att anpassa samverkan efter regionala förutsättningar betonats. Flera utredningar har pekat på att modellen i hög grad är knuten till uppräknade konst- och verksamhetsområden, vilket kan begränsa utrymmet för utveckling och nya samverkansformer.

I den senaste större översynen föreslogs bland annat en mer tillitsbaserad styrning, tydligare roller mellan stat, region och kommun samt justeringar i hur kulturplaner och uppföljning ska utformas. Även frågan om hur konst- och kulturområden definieras och regleras har diskuterats,

med argument för en mer generell och målstyrd konstruktion.

Trots dessa återkommande reformdiskussioner har den grundläggande regleringen i förordningen (2010:2012) i huvudsak bestått. De konst- och verksamhetsområden som omfattas är fortsatt uppräknade, och kulturskoleverksamhet ingår inte i denna struktur. Det innebär att den utveckling som skett i regionernas arbete med kulturskolan har ägt rum inom ramen

för ett oförändrat regelverk.

Utvecklingen i de regionala kulturplanerna visar därmed att regionerna i praktiken redan har tagit ett större ansvar för kulturskolans roll i det regionala kulturlivet. Denna rörelse har dock inte åtföljts av en motsvarande förändring i statens styrning. Det är denna spänning mellan praktik och reglering som präglar kulturskolans ställning inom kultursamverkansmodellen i dag.

Om kulturskolans betydelse

”Kulturskolan är en grundläggande del av vår regionala kulturinfrastruktur.”

Ordförande, regional kulturnämnd

KULTURSKOLANS ROLL I DE REGIONALA KULTURPLANERNA

Det föregående kapitlet har visat hur kulturskolans ställning successivt har stärkts i de regionala kulturplanerna. I detta kapitel fördjupas analysen genom en systematisk genomgång av hur kulturskolan formuleras i aktuella planer samt hur den politiska ledningen värderar dess roll.

Syftet är att belysa både hur regionernas ansvar uttrycks i styrdokumentet och hur den politiska nivån ser på behovet av regional samverkan och handlingsutrymme inom kultursamverkansmodellen.

Analys av kulturplanerna

Genomgången av aktuella regionala kulturplaner visar att kulturskolan i dag är en återkommande och i flera fall tydligt definierad del av planerna. Den beskrivs som en del av den kulturella infrastrukturen och som en aktör med betydelse för att nå de nationella kulturpolitiska målen, särskilt när det gäller barns och ungas möjlighet till eget skapande.

När regionernas ansvar analyseras framträder tre huvudsakliga nivåer. I vissa planer uttrycks ett stödjande och dialoginriktat ansvar, där regionen betonar vikten av samverkan med kommunerna. I andra formuleras ett mer aktivt samordningsansvar, exempelvis genom nätverk, gemensamma utvecklingsinsatser eller kompetensutveckling. I ett mindre antal planer formuleras ett mer strategiskt utvecklingsansvar, där kulturskolan integreras i regionala

strukturer för återväxt, talangutveckling eller samordning över kommungränser.

Kulturskolan kopplas i många planer till frågor om likvärdighet, breddat deltagande och kompetensförsörjning. I vissa regioner beskrivs den som en del av en utbildningskedja och som en grund för konstnärlig återväxt. I andra framhålls behovet av regionala funktioner som kan stödja mindre kommuner i att erbjuda bredd och fördjupning.

Samtidigt är det tydligt att skrivningarna i många fall är övergripande och deskriptiva. Kulturskolans betydelse konstateras, men konkreta åtaganden, resursfördelning eller uppföljningsbara mål är ofta mindre tydligt formulerade. I flera planer stannar skrivningarna vid att beskriva kulturskolan som en viktig aktör, utan att det framgår hur regionens ansvar ska omsättas i praktiken. Skillnaderna mellan regionerna är dessutom betydande, både vad gäller ambitionsnivå och konkretisering.

Det innebär att det finns en spänning mellan hur kulturskolan värderas i planerna och hur långt den är integrerad i den operativa strukturen. Utvecklingen går mot ett ökat regionalt ansvar, men denna rörelse är ännu inte omsatt i konkret handling.

Samtidigt saknar kulturskolan en tydlig plats i den förordning som reglerar statens stöd till regional kulturverksam-

Om behov av struktur:

”Det behövs tydligare och mer långsiktiga strukturer för samverkan mellan region och kommun.”

Ordförande, regional kultur nämnd

het. Regionernas åtaganden formuleras därmed inom ramen för ett regelverk där kulturskoleverksamhet inte uttryckligen ingår. Den utveckling som syns i planerna har vuxit fram i praktiken, snarare än genom förändrad statlig styrning.

Perspektiv från politiken

För att komplettera dokumentanalysen genomförde Kulturskolerådet hösten 2025 en enkät till ordförande i ansvariga nämnder i de 20 regioner som ingår i kultursamverkansmodellen. Svar inkom från 16 regioner, motsvarande 80 procent. Syftet var att pröva om den utveckling som syns i kulturplanerna också delas av den politiska ledningen.

Resultaten visar en tydlig samstämmighet. Samtliga svarande bedömer att kulturskolan har stor eller mycket stor betydelse för att nå målen i den regionala kulturplanen. Ingen anger att betydelsen är liten. Det innebär att kulturskolans strategiska roll inte bara är en skrivning i planerna, utan också en politiskt förankrad uppfattning.

När det gäller behovet av att stärka samarbetet mellan region och kommuner anger 80 procent att behovet är ganska starkt eller starkt. Endast en mindre andel bedömer behovet som svagt. Detta visar att den nuvarande strukturen inte uppfattas som färdigutvecklad, utan att det finns en uttalad ambition att gå vidare.

Särskilt tydligt är stödet för ökat regionalt handlingsutrymme. 87 procent anser att det är viktigt eller mycket viktigt att regionerna själva ska kunna avgöra vilka verksamheter och aktörer som ska omfattas av samverkan inom modellen. Stödet är blocköverskridande och återfinns hos företrädare från såväl regerings- som oppositionspartier på regional nivå.

I fritextsvaren återkommer tre teman: kulturskolans betydelse för barns och ungas rätt till eget skapande, behovet

av likvärdighet mellan kommuner samt vikten av långsiktiga och tydliga strukturer för samverkan. Flera respondenter pekar på att regionen redan i dag tar ett ansvar som inte fullt ut motsvaras av förordningens konstruktion.

Samlad bedömning

Analysen av kulturplanerna visar att kulturskolan i dag är en etablerad och i många fall strategiskt definierad del av det regionala kulturlivet. Enkäten till ansvariga nämndsordförande bekräftar att denna position är brett politiskt förankrad och att det finns ett tydligt stöd för att fördjupa den regionala samverkan.

Sammantaget pekar såväl praktik som politisk bedömning i samma riktning. Kulturskolans ställning motsvaras dock inte fullt ut i den förordning som reglerar statens stöd till regional kulturverksamhet, vilket skapar en diskrepans mellan faktisk utveckling och formell reglering.

Om likvärdighet:

”Mindre kommuner klarar inte bredd och fördjupning på egen hand – regional samverkan är avgörande för likvärdigheten.”

Ordförande, regional kultur nämnd

Nedan redovisas centrala resultat från enkätundersökningen till ansvariga nämnsordförande.

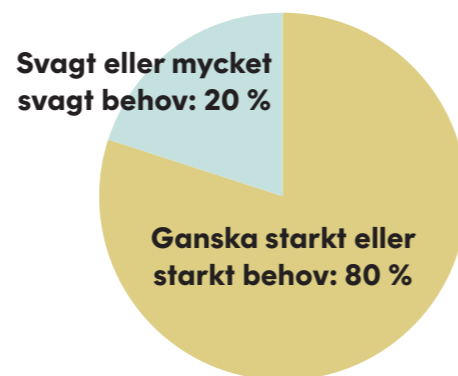
Kulturskolans betydelse för att nå regionala kulturpolitiska mål

Fråga: Vilken betydelse har musik- och kulturskolorna för att förverkliga målen i den regionala kulturplanen?

Behov av stärkt regional samverkan

Fråga: Vilket behov har regionen av att stärka och utveckla samarbetet med de lokala musik- och kulturskolorna?

Stöd för ökat regionalt handlingsutrymme inom modellen

Fråga: Bör regionen själv kunna avgöra vilka kulturverksamheter och aktörer som ska omfattas av samverkan inom kultursamverkansmodellen?

Stöd för regionalt handlingsutrymme – fördelat efter parti

Andel som svarat "viktigt" eller "mycket viktigt" (3-4):

Socialdemokraterna: 5 av 5.....	100 %
Centerpartiet: 2 av 2.....	100 %
Vänsterpartiet: 1 av 1.....	100 %
Kristdemokraterna: 1 av 1.....	100 %
Miljöpartiet: 1 av 1.....	100 %
Liberalerna: 1 av 1.....	100 %
Moderaterna: 2 av 3.....	67 %
Sverigedemokraterna: 0 av 1.....	0 %

FÖRSLAG OCH SLUTSATSER

Genomgången av de regionala kulturplanerna visar att kulturskolan under det senaste decenniet har fått en allt tydligare och mer strategiskt definierad roll i det regionala kulturlivet. Från att tidigare ha nämnts översiktligt beskrivs den i dag i samtliga planer som en del av den kulturella infrastrukturen och som en aktör med betydelse för att nå de nationella kulturpolitiska målen. I flera regioner formuleras ambitioner om samordning, gemensamma utvecklingsinsatser och strukturer för regional samverkan.

Enkäten till ansvariga nämnsordförande förstärker denna bild. Samtliga svarande bedömer att kulturskolan har stor eller mycket stor betydelse för att nå målen i den regionala kulturplanen. En tydlig majoritet ser behov av att stärka den regionala samverkan, och ett brett, blocköverskridande stöd finns för att regionerna bör ha möjlighet att själva avgöra vilka aktörer och verksamheter som ska omfattas av samverkan inom modellen.

Sammantaget visar resultaten att utvecklingen i praktiken redan har gått i riktning mot ett ökat regionalt ansvar och en mer integrerad syn på kulturskolan som del av den regionala kulturpolitiken. Samtidigt saknar kulturskolan en tydlig ställning i den förordning som reglerar statens stöd till regional kulturverksamhet. Det skapar en diskrepans mellan hur modellen fungerar i praktiken och hur den är formellt reglerad.

Mot denna bakgrund lämnar Kulturskolerådet följande fem förslag:

1 BÄTTRE FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR REGIONER ATT FRÄMJA UNGAS KULTURUTÖVANDE

Förordning (2010:2012) om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet reglerar statens stöd inom kultursamverkansmodellen. Biblioteksverksamhet omfattas uttryckligen. Kulturskoleverksamhet gör det inte. Det innebär att regionerna saknar ett tydligt mandat att arbeta strategiskt med kulturskolan inom modellen, trots att verksamheten i dag beskrivs som en del av den regionala kulturinfrastrukturen.

Nuvarande reglering är uppbyggd kring uppräknade konst- och verksamhetsområden. Den behandlar konstområden olika. Inom vissa områden, såsom film, omfattas hela det filmkulturella fältet. Inom andra, såsom teater, dans och musik, avgränsas stödet till professionell verksamhet. Konstruktionen skapar otydlighet och begränsar samverkan med aktörer som verkar i gränslandet mellan utbildning, breddverksamhet och professionellt kulturliv, däribland kulturskolor.

Flera regionala aktörer har påpekat att det statliga regelverket försvårar långsiktiga samarbeten och riktade satsningar för barn och unga. Samtidigt visar denna rapport att det finns ett brett politiskt stöd för ökat regionalt handlingsutrymme inom modellen. Det finns därför skäl att pröva om modellens konstruktion är ändamålsenlig i förhållande till dagens regionala ansvar.

Kulturskolerådet föreslår därför att en översyn av förordningen genomförs. En sådan översyn bör pröva en mer konstformsneutral och målstyrd konstruktion samt syfta till att:

- stärka regionernas möjligheter att stödja kulturskolorna,
- främja ungas kulturutövande inom alla konstområden,
- utveckla den regionala infrastrukturen för kulturskoleverksamhet,
- främja talangutveckling,
- möjliggöra samverkan och kompletterande kompetens regionalt.

Många kommuner, särskilt mindre och glesbefolkade, saknar resurser att upprätthålla ett brett och fördjupat utbud på egen hand. Ett tydligare regionalt uppdrag kan bidra till ökad likvärdighet och bättre tillgång till kulturutövande för barn och unga i hela landet.

2 KULTURSKOLELAG

Kulturskolornas ekonomiska och organisatoriska förutsättningar varierar kraftigt mellan kommuner. Skillnader i avgifter, utbud, köer och ambitionsnivå innebär att barns och ungas möjligheter att delta i kulturutövande i hög grad avgörs av bostadsort. Samtidigt saknas en nationell reglering som tydliggör verksamhetens övergripande syfte, samhällsroll och ansvarsfördelning mellan stat, region och kommun. Uppdrag och långsiktighet formas i dag genom lokala prioriteringar, vilket gör verksamheten mer sårbar vid ekonomiska åtstramningar.

Kulturskolerådet föreslår därför att frågan om en kulturskolelag utreds. Syftet är att pröva om ett lagreglerat ramverk kan skapa långsiktighet, tydligare ansvar och ökad likvärdighet i hela landet. I likhet med bibliotekslagen och museilagen kan en sådan reglering tydliggöra verksamhetens samhällsuppdrag och markera dess

roll som en del av den kulturella infrastrukturen.

En statlig utredning bör analysera hur:

- likvärdig tillgång kan stärkas i hela landet, inklusive i mindre kommuner och glesbygd,
- kulturskolans bildningsuppdrag kan tydliggöras, med både bredd och möjlighet till fördjupning,
- verksamheten kan vila på konstnärlig och pedagogisk kunskap samt präglas av allsidighet och öppenhet,
- tillgängligheten kan stärkas så att barn och unga med olika förutsättningar, inklusive funktionsnedsättning, ges reella möjligheter att delta,
- ungas inflytande över verksamheten kan utvecklas,
- kulturskolans roll i utbildningskedjan och kompetensförsörjningen kan klargöras.

En utredning bör även analysera hur en eventuell lagreglering kan bidra till bättre och mer långsiktiga förutsättningar för kompetensförsörjning. Tillgången till kvalificerade pedagoger är en grundförutsättning för kvalitet, bredd och likvärdighet. En tydligare nationell ram kan skapa stabila villkor för utbildning, fortbildning och akademisk förankring av kulturskolans pedagogik.

Museilagen (2017:563) infördes för att stärka museernas självständighet och tydliggöra gränsen mellan politisk styrning och professionellt innehåll. I 5 § anges att museihuvudmännen ska säkerställa att ett museum har bestämmande inflytande över verksamhetens innehåll. Bestämmelsen är en del av den bredare diskussionen om armlängds avstånd i kulturpolitiken. En motsvarande analys för kulturskolan kan klargöra hur politiska beslut bör avse mål och resurser, medan frågor om pedagogiskt och konstnärligt innehåll vilar på professionell grund.

Om behov av handlingsutrymme:

”Regionerna behöver större flexibilitet för att kunna anpassa samverkan efter våra regionala behov.”

Ordförande, regional kulturnämnd

KULTURSKOLERÅDETS RAPPORTER

Tidigare rapporter från Kulturskolerådet om regional samverkan

Kulturskolerådet har under flera år analyserat kulturskolans roll i regionala strukturer och samverkansformer. Följande rapporter belyser olika aspekter av frågan:

Kulturskolan och de regionala kulturplanerna

En återkommande genomgång av regionala kulturplaner som analyserar kulturskolans roll och utrymme över tid. Syftet har varit att följa utvecklingen och identifiera förändringar i ansvar, formuleringar och prioriteringar.

Regional kulturskolesamverkan i praktiken

Rapporten sammanfattar erfarenheter från Arvsfondsprojektet Kulturskola i hela

landet. Den visar hur samarbete mellan kommuner i tre regioner har stärkt barns och ungas möjligheter till kulturutövande och bidragit till ökad likvärdighet.

Kulturskolan och kreativa näringar

Rapporten analyserar kulturskolans relation till kreativa och kulturella näringar samt dess betydelse för regional utveckling och kompetensförsörjning.

Tillsammans ger dessa rapporter en fördjupad bild av hur kulturskolor samverkar inom och mellan regioner, samt vilka strukturella förutsättningar som krävs för att stärka barns och ungas tillgång till kulturutövande. Denna rapport bygger vidare på dessa analyser och fokuserar särskilt på hur det regionala ansvaret utvecklats i relation till gällande regelverk.

Sammantaget finns strukturella frågor – likvärdig tillgång, långsiktighet, kvalitet, tillgänglighet, kompetensförsörjning och professionell integritet – som motiverar en statlig utredning om behovet av lagstiftning.

3 SÄKERSTÄLLT OCH UTVECKLAT STATLIGT STÖD

Ett avvecklat eller minskat statligt utvecklingsbidrag skulle få betydande konsekvenser för kulturskolornas möjligheter att bedriva utvecklingsarbete, nå fler barn och unga samt upprätthålla ett brett utbud. Osäkerheten kring bidragets nivå försvårar långsiktig planering och riskerar att förstärka skillnader mellan kommuner.

Kulturskolerådet föreslår att det statliga stödet till kulturskolorna permanentas och utvecklas i två delar:

Ett permanent och värdesäkrat utvecklingsbidrag som möjliggör långsiktig planering och följer kostnadsutvecklingen.

Ett kompletterande verksamhetsstöd som fördelas utifrån kommunstorlek, socioekonomiska förutsättningar och geografiska villkor, i syfte att stärka likvärdigheten.

Staten bör även överväga modeller där lärartjänster medfinansieras, exempelvis i likhet med den danska modellen. En sådan konstruktion kan bidra till stabil personalförsörjning och minska skillnader i utbud mellan kommuner.

Genom att kombinera ett värdesäkrat utvecklingsbidrag med ett riktat verksamhetsstöd skapas en mer robust statlig stödstruktur som både främjar utveckling och stärker likvärdigheten.

4 TYDLIGARE PRIORITERING AV UNGA I KULTURPOLITIKEN

Studier visar att ekonomiska begränsningar påverkar kulturskolornas möjligheter att nå fler unga och erbjuda ett brett utbud. Samtidigt visar Kulturskolerådets rapport *Var kommer barnen in?* att 24 pro-

cent av statens kulturpolitiska resurser riktar till barn och unga, trots att denna grupp är uttalat prioriterad i nationella mål.

För att stärka ungas möjligheter till kulturutövande krävs:

- tydligare nationella krav på att kulturpolitiken ska prioritera barn och unga,
- system för att följa hur resurser och verksamhet faktiskt riktar till unga,
- regelbundna nationella sammanställningar av utvecklingen.

Kulturskolerådet bedömer att målsättningen bör vara att mer än hälften av de kulturpolitiska resurserna riktar till barn och unga. Detta förutsätter förbättrad uppföljning och en tydligare ansvarsfördelning mellan stat, region och kommun.

5 ÖKAT STATLIGT ANSVAR FÖR TALANGUTVECKLING

Många kommuner har begränsade möjligheter att erbjuda fördjupning för unga som vill utvecklas vidare inom en konstform. Samtidigt betonas i propositionen *En kommunal kulturskola för framtiden* att staten ska främja både bredd och fördjupning.

I dag saknas ett sammanhållet nationellt stöd för talangutveckling inom olika konstområden. Kulturskolerådet föreslår därför att:

- staten tar ett tydligare ansvar för att utveckla nationella strukturer för talangutveckling,
- regionernas uppdrag inom talangutveckling stärks och tydliggörs inom kultursamverkansmodellen,
- unga ges möjlighet att delta i nationella och internationella miljöer där fördjupning är möjlig.

Ett tydligare statligt ansvar för talangutveckling kan bidra till att säkerställa att unga, oavsett bostadsort, ges möjlighet att utvecklas vidare inom sitt konstnärliga område.

UTREDNINGAR OCH RAPPORTER OM KULTURSAMVERKANSMODELLEN

Kultursamverkansmodellen har sedan införandet 2011 varit föremål för flera statliga utredningar, myndighetsrapporter och remissyttranden. Nedanstående dokument belyser modellens uppbyggnad, styrning och utvecklingsbehov samt ger kontext till de förslag som diskuteras i denna rapport.

Kulturrådet (2025), Vidareutveckla kultursamverkan

Rapport med förslag om justeringar i modellens styrning, bland annat tydligare föreskrifter, förenklade administrativa krav och vissa förändringar i förordningen (2010:2012).

SKR 2025. Remissyttrande över Kultursamhället – utvecklad samverkan mellan stat, region och kommun

SKR:s remissvar på SOU 2023:58. I yttrandet betonas betydelsen av regional självstyrelse, tydlig ansvarsfördelning och långsiktiga ekonomiska förutsättningar. SKR lyfter även frågor om administrativ belastning och behovet av flexibilitet i den regionala kulturpolitiken.

SOU 2023:58, Kultursamhället – utvecklad samverkan mellan stat, region och kommun

Statlig utredning som analyserar kultursamverkansmodellens uppbyggnad, ansvarsfördelning och regionalt handlingsutrymme samt föreslår förändringar i styrning och finansiering.

SOU 2015:89 Ny museipolitik

Utredning som låg till grund för museilagen (2017:563). Den analyserade museernas uppdrag, struktur och styrning samt behovet av en sammanhållen lagreglering.

Prop. 2012/13:147 Regeringens proposition om ny bibliotekslag

Regeringens proposition som låg till grund för bibliotekslagen (2013:801) och tydliggjorde bibliotekens samhällsuppdrag, tillgänglighet och ansvarsfördelning.

Proposition 2009/10:3, Tid för kultur

Den proposition som låg till grund för införandet av kultursamverkansmodellen 2011 och etablerade dess övergripande struktur.

Avs:
Kulturskolerådet
Inedalsgatan 15
112 32 Stockholm

KULTURSKOLERÅDET

